

Aanvrager:	Architectuur Lokaal
Titel:	Ontwerpen aan nationale opgaven op lokaal niveau
Gevraagd bedrag:	€ 302.806

NEGATIEF

Inleiding en samenvatting

Architectuur Lokaal werd in 1993 opgericht vanuit het architectuurbeleid van het Rijk. Architectuur Lokaal is een onafhankelijke stichting die zich richt op het bieden van oplossingen voor ruimtelijke vraagstukken in Nederland. Dit doet de organisatie samen met architecten en andere ontwerpers. Maar ook met bijvoorbeeld de rijksoverheid, lokale overheden, instellingen, stichtingen, verenigingen, particuliere initiatiefnemers, bewonerscoöperaties en andere relevante partijen.

Het doel van de stichting is om het lokale architectuurbeleid, de kwaliteit van de gebouwde omgeving op gemeentelijk niveau en de kwaliteit van het opdrachtgeverschap van alle betrokken partijen te bevorderen.

Het activiteitenprogramma 'Ontwerpen aan nationale opgaven op lokaal niveau' richt zich op grote nationale opgaven waaraan op lokaal niveau invulling moet worden gegeven.

De aanleiding voor het programma is drieledig:

1. De inwerkingtreding van de omgevingswet;
2. De grote maatschappelijke opgaven voor woningbouw, energietransitie en participatie;
3. De komende gemeenteraadsverkiezingen.

Het programma bestaat uit drie samenhangende onderdelen:

1. Ontwerpatelier gemeentelijke omgevingsvisies en bovenlokale opgaven;
2. Voorbeeldprojecten eigentijds wonen en werken in het buitengebied: gevarieerd, duurzaam en betrokken;
3. Congres publiek opdrachtgeverschap bij urgente ontwerpogaven.

Voor concretisering van gemeentelijke omgevingsvisies worden ontwerpateliers in de regio ingezet. Dat resulteert in handreikingen voor het maken van heldere keuzes waarop toekomstig beleid wordt gebaseerd. Beoogd wordt om bij te dragen aan een structureel andere cultuur in het opdrachtgeverschap voor woningbouw in het buitengebied, als tegenhanger van klassieke woningbouwproductie, vanuit de energie van nieuwe bewoners die aan het wonen een eigen betekenis willen geven. De ervaringen, resultaten en analyses van de beide bovengenoemde projecten zijn van nationale betekenis en van belang voor alle gemeenten. Daarom komen de resultaten van het programma bijeen in een landelijk congres voor nieuwe gemeentebestuurders, die aldus aan het begin van hun bestuursperiode worden voorzien van kennis en informatie om hun opdrachtgeverschap in te vullen. De resultaten van het gehele programma worden aangeboden aan de rijksoverheid en VNG en gepubliceerd in een magazine dat inzicht biedt in de opgaven en de rijkdom aan ideeën die het programma heeft opgeleverd.

Financiële analyse

De organisatie vraagt een bedrag van € 302.806 aan binnen de Regeling 1- en 2-jarig activiteitenprogramma voor een 2-jarig programma. In de periode 2017-2020 is Architectuur Lokaal ondersteund vanuit de Deelregeling Meerjarige programma's van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Architectuur Lokaal heeft een voldoende solide financiële positie.

Het vermogen om op korte en lange termijn aan verplichtingen te voldoen, alsook het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen, zijn momenteel op orde. De aanvrager hanteert een eigen rechtspositieregeling. De rechtspositieregeling wordt regelmatig geactualiseerd. De salarissen zijn marktconform en de salaristabel wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumentenprijsindex (CPI) van het CBS.

Overwegingen van de adviescommissie

De adviescommissie spreekt haar waardering uit voor Architectuur Lokaal en onderstreept het belang van haar doelstelling om het lokale architectuurbeleid, de kwaliteit van de gebouwde omgeving op gemeentelijk niveau en de kwaliteit van het opdrachtgeverschap te bevorderen. Volgens de commissie neemt de organisatie hiermee een belangrijke, onderscheidende positie in binnen de infrastructuur. De organisatie is al decennialang betrokken bij het architectuurbeleid en ruimtelijke vraagstukken waardoor zij inmiddels over uitzonderlijke expertise beschikt.

Ondanks de positieve bewoordingen waarmee de adviescommissie zich uitlaat over de rol en positie van Architectuur Lokaal, ziet ze geen plaats voor de organisatie binnen de Regeling 1- en 2-jarig activiteitenprogramma. Middels haar activiteitenprogramma 'Ontwerpen aan nationale opgaven op lokaal niveau' agendeert de organisatie absoluut relevante onderwerpen. Echter, de adviescommissie is niet overtuigd van de vertaalslag van de thematiek naar een aansprekend programma en betwijfelt of hiermee daadwerkelijk een divers publiek wordt bereikt. De commissie ziet het belang van het programma voor lokale bestuurders en beleidsmakers, maar door het ambtelijk taalgebruik, de opzet en de programmaformats vraagt ze zich sterk af of een bredere groep van (jonge) architecten, ontwerpers en burgers zich aangesproken voelt door het programma.

Ook mist de commissie een concrete invulling van de diverse activiteiten. Zo is wel de aanleiding voor het 'Ontwerpatelier gemeentelijke omgevingsvisies en bovenlokale opgaven' beschreven, maar geeft de aanvrager geen inzicht in de betrokken mentoren, terwijl deze een wezenlijke en inhoudelijke rol binnen de teams spelen. Daarbij merkt de commissie op dat zij het aantal van 9 deelnemende ontwerpers aan de ateliers beperkt vindt. Ook over het congres 'Publiek opdrachtgeverschap bij urgente ontwerpogaven' laat de commissie zich kritisch uit. Een concreet programma, met bijvoorbeeld een lijst van mogelijke sprekers of een communicatiestrategie gericht op een meer divers publiek ontbreken vooralsnog. De werking van de eigen communicatiekanalen van Architectuur Lokaal - zoals de website - overtuigen de commissie op dat vlak niet.

Al met al, heeft de commissie er te weinig vertrouwen in dat Architectuur Lokaal met het voorgestelde programma voor 2021-2022 daadwerkelijk een bredere groep belanghebbenden in het veld bereikt en bijdraagt aan een meer inclusieve openbare ruimte voor iedereen. Door de opzet van het programma is de commissie niet overtuigd van het behalen van de beschreven doelstellingen en de bredere impact op het vakgebied als geheel.

Kijkend naar de criteria van de regeling beoordeelt de commissie de maatschappelijke waarde van het activiteitenprogramma als voldoende. De relevantie van de gekozen thematiek voor het vakgebied noemt ze goed. De mate van divers publieksbereik en de consistentie in doel en opzet van de aanvraag vindt de commissie echter onvoldoende.

Advies van de commissie aan het bestuur

De commissie adviseert het bestuur deze aanvraag niet te honoreren. Ze meent, na bestudering van de aanvraag en op basis van bovenstaande overwegingen, dat de instelling onvoldoende aansluit op de doelstellingen van de Regeling 1- en 2-jarig activiteitenprogramma.